

K postopanju samemu pa si dovoljuje predlagati Županska zveza nastopno:

a) Ko postane zadeva aktualna in bodo sodelovali pri izvrševanju združevanj v prvi vrsti gotovo okrajni načelniki kot najboljši poznavalci občin svojega okraja, naj le-ti vselej in v vsakem primeru nameravane združitve zaslišijo župane prizadetih občin, odnosno občinske odbore. Saj so si nemalokrat interesi sosednjih občin ali celo poedinih krajev popolnoma nasprotni. Zato je iskati ne le združevanja, marveč tudi popolnega soglasja po dejanskih razmerah.

b) Glede končnih pregledov o združevanju občin naj se da pristojnim banom najdalekosežneje pooblastilo, ako se že ne bi prepustila izvršitev banovnam samim. — Tudi banska uprava naj bi se poslužila pri tem Županske zveze kot posvetovalnega organa.

c) V vsakem primeru naj bi se upoštevala zemljepisna lega naših občin. Zlasti naj za obseg občin ne bo mero-dajno število prebivalstva, ampak naj se upoštevajo le ozemne razmere. Zato naj se izpremembe občin po obsegu izvršujejo res le po krajevnih potrebah in možnostih.

Naše občine so nastale iz krajevnih individualnih razmer. — Velike občine so prikladne pač za goste naseljene kraje, ne pa za razsežne, hribovite in redko naseljene kraje z razkropljenimi hišami, naselji in posameznimi velikimi posestvi. Tam pač ne more biti mero-dajno število prebivalstva, ker bi se take občine mogle upravljati iz središča le z ogromnimi stroški.

č) Važno je dalje vprašanje, kako li spraviti v sklad in urediti meje političnih občin s farnimi (župnijskimi) mejami in mejami šolskih okolišev. — Tu bi bilo treba gledati na to, da se bodo meje krile in da župnije po možnosti ne bodo segale v druge občine, kakor tudi da bodo šolski okoliši prav tako v območju političnih občin, tako da bodo občine vzdrževale res samo tiste šole, ki so na njihovem ozemlju.

K temu pripominjamo, da so farne meje neizpremenljive, da se bodo torej pri pregrupaciji občin morale ravnati občinske meje po njih in ne meje župnij po občinah.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Agrarna posvetovanja v Bukarešti. Posvetovanja osmih agrarnih držav v Bukarešti so bila zaključena dne 22. t. m. Na tej konferenci je bilo urejeno sodelovanje osmih držav: Bolgarske, Estonske, Madžarske, Letonske, Poljske, Rumunske, Čehoslovaške in Jugoslovanske, ki so se že enkrat posvetovale v Varšavi glede oblaženja gospodarske krize. V Bukarešti je bil izdelan pravilnik stalnega odbora za proučevanje kmetijstva in odobrena sredstva, s pomočjo katerih bi se mogla ublažiti gospodarska kriza.

DOBRO manufakturno BLAGO

kupite po najnižjih cenah pri

M. E. ŠEPEC

Maribor

Grajski trg 2

1922

Vohunska afera na Rumunskem, o kateri smo že poročali zadnjič, zavzema vedno širše kroge. Vohuni v korist ruskim sovjetom so imeli v bukreških bankah naložen denar, ki je sedaj zaplenjen. Stanovali so v razkošnih stanovanjih, razpolagali z avtomobili, razmetavali denar in silili ter se urivali v vedno višje družabne kroge.

Nad vse drzna izjava avstrijskega politika. Bivši avstrijski kancelar dr. Schober, nosilec list meščanskega bloka, je imel na Dunaju med visokoškolskimi volilci predavanje in je pripovedoval tudi o svojih potovanjih kot kancler v London in Pariz. Povdaril je, da so mu Angleži in Francozi zamerili, ker gradi Avstrija Italiji in Madžarski v prilog vojaško važne nove cestne zveze. Te francosko angleške očitke je zavrnil on, tedanji kancelar, dr. Schober z besedami: »Vrnite nam Maribor, pa bosta Koroška in Štajerska imeli zvezo in novih cest ne bo treba.« To Schoberjevo izjavo si moramo vsi ob severni meji dobro zapomniti!

Avstrijski proračun za leto 1931 znaša 17 milijard dinarjev.

Nemški parlament odgođen. Deklaracija Brüningove vlade je bila vzeta na znanje s 318 proti 226 glasom in sprejet vladni predlog o pokritju državnih dolgov s 325 proti 237 glasovom. Proti vladi so glasovali: narodni socialisti, komunisti, nemški nacionalci in stranka podeželskega ljudstva. Zgoraj navedeno glasovanje pomenja veliko zmago Brüningove vlade. Po burnem prerekanju z narodnimi socialisti je sprejela zbornica predlog o odgoditvi zasedanja parlamenta do 3. decembra.

Rusija in svetovna trgovina. Smo že poročali obširno, da izvažajo Rusija žito, doma pa je pomanjkanje kruha. Sovjeti nadaljujejo izvoz žita ter lesa, ki ju prodajajo na svetovnem trgu po neverjetno nizkih cenah. V prihodnjih tednih bo vrgla Rusija na svetovni trg še 2 milijona ton žita in do spomladi še nadaljnjih 6 milijonov ton. Z denarjem, katerega prejmejo sovjeti za prodano žito, krijejo komaj prevozne in trgovske stroške. Kljub nizkim cenam jim je izvoz v korist, ker so pobili konkurenčno možnost vseh poljedelskih držav. Kakor pri žitu je tudi glede izvoza ruskega lesa. Sovjeti so organizirali v severni Rusiji ogromna lesna podjetja za izkoriščanje gozdnega bogastva, ki imajo na razpolago vsa sredstva. Da so pomnožili število gozdnih delavcev, je bila izvršena mobilizacija kmetov, ki morajo sekati in obdelovati les zastoj. Cene ruskemu lesu so tako nizke, da je vsaka konkurenca nemogoča. Rusija je znižala lesne cene za 20% pod svetovno ceno. — V onih državah, ki hočejo radi zgoraj omenjene sovjetske izvozne politike bojkotirati rusko blago, bodo ukiniteli boljševiki prodajo vojaških predmetov. Nadalje bodo ukiniteli ali zelo znižali uporabo pristanišč, železniških prog in prevoza.

Posebno pa še bodo sovjeti uvedli omejitve izvoznih predmetov, ki je namenjen tem državam. Nadzorstvo nad rusko trgovino doma in v inozemstvu vodi čeka (tajna policija), za koje množitev so žrtvovali boljševiki v zadnjem času 60 milijonov rubljev.

Indijska posvetovanja v Londonu bo otvoril angleški kralj dne 12. novembra. Posvetovanj se bo udeleževalo 100 odposlancev. — Angleški parlament je bil odprt dne 28. oktobra s kraljevim govorom, ki je vseboval zakonodajni program tokratnega zasedanja zbornice.

V Braziliji je zmagala revolucija. Revolucionarji so zasedli brez prelivanja krvi mesto Rio de Janeiro. Prejšnji predsednik je odstopil. Novo vlado bo sestavil general de Castro.

Grozovitost kitajskih komunistov. Kitajske komunistične čete so poklale v okolici Nančanga 60.000 oseb. Divjaki niso pobili le zajete oddelke vladnih čet, ampak tudi vse civilno prebivalstvo.

Zunanji misijoni.

II.

V južno Ameriko

so prodrli misijonarji od zapada, vzhoda in severa. L. 1533 je bilo osvojeno kraljestvo Inkov (Ekvador, Peru, Bolivija, Čile), pokrajina zlata. Cele reke evropskih pohlepnežev po zlatu so se razlile v to neizmerno deželo in zagrešile nepopisna grozodejstva. Le z največjo težavo so pridobili misijonarji domače prebivalstvo Inkovega kraljestva zlata za krščanstvo. Cilj pokristjanjenja je bil dosežen z ustanovitvijo samostanov, škofije in vseučilišča v Limi in izobrazbo domače duhovščine. V sredini 18. stoletja je bil Peru že krščanski. Enak je bil razvoj krščanstva tudi v Ekvadorju. Tukaj so otvorili jezuiti leta 1621 vseučilišče v Kvito in so ustvarili ob zgorajnem delu južnoameriškega veleto-ka Amaonas znamenite indijanske redukcije. Že leta 1541 so prišli dominikanci v Čile, sledili so jim minoriti in pozneje še jezuiti. Neprestani boji Špancev z domačini so ovirali misijonske uspehe do sredine 17. stoletja. Na ta način je ostal en del pokrajine Čile poganski.

V razsežnih pokrajinah podkraljestva Nova Granada (Columbija, Venezuela) so delovali: dominikanci, avguštinci in jezuiti in so dosegli do konca 18. stoletja pokristjanjenje ondotnega prebivalstva. Tukaj sta razvijala vsega občudovanja vredno misijonsko delavnost svetnika: dominikanec Ludvik Bertrand († 1581) ter jezuit in apostol zamorcev Peter Klaver († 1564). Tukaj so bili osnovani samostani raznih redov, dobrodelni zavodi, šole in visoka šola v Santa Fe de Bogota.

Še le leta 1664 so lahko pričeli delovati z uspehom jezuiti v Francoski Guyani, med tem ko se je storilo v ho-

landskem ter angleškem delu Guyane za misijone zelo malo.

Od leta 1500 so bili na delu za spreobrnjenje ljudožrskih Braziljancev — frančiškani. Braziljanski misijoni so se povzdignili še le po prihodu jezuitov leta 1549. Leta 1553 je postala Brazilija jezuitska provincija in je bila ustanovljena prva škofija leta 1550. Po Braziliji je krščanstvo naglo napredovalo kljub temu, da so bili jezuiti večkrat pregnani, ker so se zavzemali za Indijance.

V La Plata deželah (Argentina, Urugvaj in Paragvaj) so pričeli z misijoni frančiškani leta 1531 v Buenos-Aires in od tamkaj ob reki navzgor. L. 1554 je bila ustanovljena škofija Assumption (Vnebovzetje). Pravi apostoli teh pokrajin so postali koncem 16. stoletja jezuiti. V boju s pohlepniimi španskimi naseljenci so dosegli leta 1610 to posebnost, da so se smeli spreobrnjenici zbirati in naseljevati v popolnoma prostih naselbinah, ki so plačevale španski vladí le nekako najemnino. Najbolj znane od teh prostih indijanskih naselbin so redukcije v Paragvaj, republika pod vodstvom jezuitov, katere razven misijonarjev ni smel prestopiti nobeden Evropejec. Tukaj so živeli Indijanci kot dobri kristjani v zadovolju ter nemoteni sreči, ganljivo udani zaščitnikom-jezuitom! Pregnanje jezuitov je oviralo popolno pokristjanjenje teh krajev.

Severna Amerika.

V začetkom 17. stoletja ustanovljenih angleških kolonijah severne Amerike je bil zastopan katolicizem le v naselbini Maryland, katero je poklical v življenje katoliški angleški lord Baltimore leta 1634. Vladala je tukaj verska svoboda, dokler niso zlezli na površje protestanti in je vlada preganjala katoličane do leta 1770. Na spreobrnitev črnih sužnjev v teh pokrajinah ni bilo niti misliti.

Po španskih naselbinah: Florida, Teksas in Nova Meksika so vlade le malo podpirale misijonsko delo, sosedne angleške kolonije so ga celo ovirale, kjerkoli jim je bilo to mogoče. Uspehi misijonov so bili po teh pokrajinah veliko manjši nego v južni Ameriki.

Od leta 1600 so kolonizirali Francozi kraje ob Lorencu reki ter krog velikih jezer severne Amerike in so osnovali Novo Francijo. Takoj se pojavijo tukaj frančiškani kot misijonarji, tem so sledili tudi jezuiti in drugi moški ter ženski redovi. Kljub neprestanemu sovraštvu napram pokristjanjevanju od strani Angležev se je vendarle razširilo krščanstvo ob spodnjemu delu Lorencu reke in ob jezerih med Huroni. Med nepopisno groznimi mukami so umrli kot mučenci jezuiti: Brebeuf, Labmaut in Joques, ki so delovali med Irokezi. Slednjič po ogromnih žrtvah je bil tudi ta divji narod pridobljen krščanstvu. V letih 1670/4 je bila osnovana prva škofija Quebec. Težke zapreke je napravljala Nova Anglija misijonom z uporabi med še poganskimi narodi in v 18. stoletju z vednimi boji, kojih posledica je bilo zavojevanje

francoskih kolonij od Angležev. Zdaj so se začeli zmagovalci truditi, da bi te pokrajine poprotestantili in so preganjali katoličane, dokler ni prišlo l. 1774 do proglasitve verske svobode. Iz Kanade se je vršilo krščanstvo ob reki Mississippi in so bile spreobrnjene pokrajine Illinois, Arkansas in Louisiana. Tudi tukaj so bili glavna zapreka naglemu prodiranju krščanstva Angleži.

Afrika.

Otoki Atlantskega Oceana, Azori, Kanarsko otočje in Kapverdski otoki so postali kmalu krščanski, na La Reunion in na Mavriciju so bila ustanovljena cvetoča misijonišča. Med mohamedanci severne Afrike so prejeli minoriti in dominikanci mučeniške krone, dosegli pa niso nobenih omenka vrednih uspehov. Morali so se zadovoljiti s tem, da so skrbeli za krščanske sužnje.

V Egiptu

se je razvila s sodelovanjem jezuitov z rimsko cerkvijo združena koptska

cerkev. Glede kraljestva Abesinija je bilo videti, da bo sledilo po isti poti. Leta 1626 je bila katoliška vera proglašena za državno, potem ko se je spreobrnila kraljevska rodbina in veliko prebivalcev, kmalu pa je sledil izgon misijonarjev, preganjanje katoličanov in ves trud misijonarjev je bil zastoj.

Lepi uspehi so bili doseženi vključno morilnemu podnebjju ob afriški zapadni obali, kjer so delovali: dominikanci, kapucini ter jezuiti. Škofije: Sv. Tomaž, Angola ter Angora so bile osnovane že v 16. stoletju, in pokristjanjena obala Zgornje ter Nove Guineje. — Tukaj je bilo ustanovljeno razsežno krščansko kraljestvo ob reki Kongo. S propadom portugalske pomorske sile so izginili tudi cvetoča misijonišča. Portugalci so zadrževali, dokler so le mogli, v te kraje dostop tujim misijonarjem.

Molitve po maši z novim besedilom, kakor ga določa novi katekizem, so izšle v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Cena dosedanja.

Pozor! Pozor!

Nagrade v vrednosti po
50.000 dinarjev prinese

RADION
nagradna naloga
onim, ki
bodo rešili
nalogo

Pojdite takoj k svojemu
trgovcu, da Vam da karto
za sodelovanje pri nagradni
nalogi in točne pogoje!

V severnih državah Amerike je po statističnih poročilih 28.558.048 katoličanov. Na Čikago odpade dober milijon s tisoč duhovniki, Newyork ima poldrugi milijon katoličanov z 1100 duhovniki. Vseh duhovnikov je v Sev. Ameriki 16.000 svetnih in 6000 redovnih. Farnih šol ima Cerkev doslej okrog 6500, v katoliške šole pohaja blizu 2 milijona katoliških otrok. Katoliških univerz je v Severni Ameriki 10, 15 seminarijev, 60 kolegijev, 150 srednjih šol za fante in 100 za dekleta.

NOVICE

Duhovniška imenovanja in spremembe. Za dekane so imenovani: Jože Krohne, župnik v Podsredi, za kozjansko dekanijo; Pavel Žagar, stalni vikar v Novicerkvi, za dekana dekanije Nova cerkev in Jožef Krančič, župnik na Ljubnem v Savinjski dolini, za gornjegrajsko dekanijo. — Nadalje sta imenovana Alojzij Drvodel za kaplana k Sv. Lovrencu na Pohorju, in Anton Radanovič za kaplana pri Sv. Antonu v Slov. gor. — Anton Rataj je premeščen iz Gornje Lendave v Cankovo, Jakob Safošnik pride v Gornjo Lendavo, Anton Somrek iz Bizeljskega v Stari trg, Franc Glavnik od Marije Snežne na Bizeljsko.

Imenovanje mariborskega stolnega župnika in škofovega tajnika. Za mariborskega stolnega župnika, kanonika in dekana za levi Dravski breg je imenovan dosedanji škofov tajnik gospod monsignor Miloš Umek. Za škofovega tajnika je imenovan korni vikar Jurij Lebič.

Dva uhoja v dveh dneh. Dne 20. oktobra t. l. so našli v listnjaku želarja Konrada Janeza v Malem vrhu, župnija Sv. Ana v Slov. gor., posestniškega sina Kaučič Rudolfa iz Sp. Žerjave mrtvega. Vzrok smrti bo dognala obdukcija. Baje je bil med mrtvim in nekaterimi fanti prejšnji večer prepir. Kot osumljence so privedli v zapore okrajne sodnije pri Sv. Lenartu Bauman Rudolfa in Antona, Ozvald Ivana ter Kranar Ferdinanda. — Dne 21. oktobra so delali fantje pred hišo želarja Vogrin Franca v Vanetini, župnija Sv. Anton v Slov. gor. nemir. Le-ta jih je šel miriti, pri tem pa dobil tako močan udarec po glavi, da je umrl. Zapustil je tri odrasle hčere. — Kažejo se zopet posledice zavživanja šmarnice. Resen opomin, da se ta strup prej ko mogoče odpravi popolnoma!

Gveloče vijolice za vrta je poslal uredništvo »Slovenskega Gospodarja« naš gospodarski sotrudnik g. Jože Vezjak od Sv. Petra pri Mariboru.

Avtomobil v drog in drog po žrtvi. Prekmurski revež Stefan Bunderle iz Kuzme se je v nedeljo dne 19. oktobra srečno ognil prvemu avtomobilu. Takojšnji prihod drugega ga pa je zmedel, da je skočil preplašen pred avto in od tam v jarek. Vse to se je doigralo tako naglo, da šofer ni mogel presoditi položaja, je zadel ob brzozavni drog, ki se je odlomil, padel po Bun-

derlu in ga težko poškodoval. Poškodovanega so prepeljali v bolnico v Mursko Soboto. Avtomobil je trpel le neznatno.

Vlom. Doslej še neodkrit uzmovič je vlomil v glavno tobačno zalogo v Brežicah, iz katere je odnesel 16.000 Din v gotovini in tobaka za 4000 Din.

Obesil se je v Rakičanu v Prekmurju v svoji hiši stari Cizelj. Vzrok samomora — obup!

Kot žrtev medvojnih ran in bolezni je preminul na kozolcu v Rimskih toplicah 45letni posestniški sin Karel Zupan.

Strašna rudniška nesreča v Nemčiji. Dne 21. t. m. zjutraj se je zgodila v Viljemovem rovu, v premogokopu Anna II. pri Arlsdorfu v bližini nemškega mesta Aachen ena največjih rudniških nesreč, kar jih je doživela Nemčija. Vzrok strahovite eksplozije, ki je zahtevala na stotine smrtnih rudarskih življenj, po mnenju strokovnjakov ne bo pojasnjen. Preiskovalna komisija je ugotovila, da je ostalo skladišče dinamita nedotaknjeno. Očividci pripovedujejo, da je oznanil nesrečo strašen pok, katerega je spremljal potres. Nato se je dvignil nad premogokopom Anna II. ogromen oblak dima. Dim in prah sta zakrila vso okolico v neprodirno temo. Ko so se oblaki dima nekoliko razkadili, je bilo razločiti strašno razdejanje. Eksplozija je porušila vsa obrtna poslopja. Razvaline je objel ogromen plamen, ker so goreli preostanki porušeni poslopji. S ponesrečenimi rudarji je ostala k sreči telefonska zveza, po kateri so poročali o svojem položaju. Pozorišče podzemeljske žaloigre so takoj obkolili orožniki in gasilci. Število žrtev znaša 267 mrtvih rudarjev. V rovih se nahaja še nekaj žrtev, kakor tudi pod razvalinami upravnega poslopja. V bolnici je več nego 140 težko ranjenih rudarjev in uradnikov, od katerih so nekateri tako poškodovani in zastrupljeni s strupenimi plini, da jih bo umrlo še precej. Iz rogov so potegnili 251 trupel, 16 rudarjev je umrlo v bolnici.

Že zopet rudniška nesreča v Nemčiji Preostali za žrtvami v Arlsdorfu si še niso obrisali prav solz, že se je zgodila dne 25. oktobra v rovu Maybach zopet eksplozija jamskih plinov. Rudniška nesreča je zahtevala 100 smrtnih in ravno toliko zasutih žrtev. Krivda za ponavljajoče se nesreče v nemških rudnikih zadene vodstva posameznih rogov, ki posvečajo premalo pazljivosti varnosti rudarjev.

Ženske — zastrupljevalke. V našem listu smo poročali že obširno o madžarskih zastrupljevalkah, ki so pošiljale neljube jim osebe s pomočjo arzenika (mišnice) v večnost in sicer nemoteno več let. Prva partija nečloveških zastrupljevalk je že bila obsojena. Dne 14. oktobra je pričela v Szolnoku na Ogrskem obravnava proti zadnjim zastrupljevalkam. Na zatožni klopi je tokrat 9 žensk in sicer med 50. in 70. letom. Obtožene so, da so zastrupile z mišnico svoje moške pred 3 in 4 leti. — V Lincu v Avstriji je pričela te dni porota proti 70letni kmetici Mariji Lonsing. Starka je obtože-

na, da je smrtno zastrupila daljno sorodnico, 20letno Terezijo Leitner, njenemu možu pa stregla po življenju. Starko je dovedel do zločina pohlep po premoženju. Lansko leto je prodala svoje posestvo svoji strežnici Tereziji Leitner in njenemu tedajnemu ženinu. V prodajni pogodbi si je izgovorila, da jo mora mladi par preživeti. Po poroki sta mlada dva prevzela imet je. Pozneje je postalo starki žal, da ni dobila več za posestvo in je začela mlada dva smrtno sovražiti. Ko sta se vrnila nekega dne mož in žena s polja, jima je ponudila starka vrč z moštom, ki je bil pomešan z mišnico. Mladi kmet, ki ni pil veliko, je okrevaj; Terezija Leitner je umrla po treh dneh med groznimi bolečinami.

Prvi brzozav v Evropi in preko Atlantskega Oceana. Prvi brzozav je poslal pred 97 leti nemški profesor Gauss svojemu tovarišu Webbru. Zvezala sta v Göttingen v Nemčiji magnetični zavod vseučilišča s fizikalnim kabinetom z dvema bakrenima žicama, ki sta bili razpeti na drogih preko streh in skupaj dolgi 3000 m. S to napeljavo sta se sporazumevala elektromagnetno tako, da je vtaknil Gauss ali Weber magnet v ovitek ali ga pa ven potegnil, in ta ovitek je bil v zvezi z žično napeljavo. Potrebna je bila samo še ena žica ter upeljava Morsejevih pismenk. 25 let za tem so že lahko brzozavili preko morskih daljin. Do prve brzozavke preko Atlantskega Oceana je prišlo, ko je srečala angleška ladja »Agamemnon« američansko »Niagara« na Oceanu dne 29. julija 1858. Obe ladji sta vozili seboj kabel. Ko so konca obeh kablov zvezali, je odposlala prvi brzozav iz Evrope v Ameriko angleška kraljica Viktorija na naslov predsednika Združenih držav Buchanana. Prvi kabel je držal komaj 14 dni, nato se je pretrgal in izginil v globokine. Še le leta 1866 se je posrečilo položiti stalni kabel preko Atlantskega Oceana. Danes se je mogoče sporazumeti s celo zemljo — brez žice!

Pes ministra Thomsona. Angleški minister za letalstvo Thomson je tudi med smrtnimi žrtvami zrakoplova »R 101«, ki je eksplodiral in zgorel pred tedni na Francoskem med vožnjo iz Anglije v Indijo. V Londonu pripovedujejo sedaj to-le: Minister je imel malega psa, ki mu je bil zelo udan. Pes je bil gospodarju izredno zvest in ga je spremljal večkrat na poletih. Onega dne zjutraj, ko bi naj bil pričel usodopolni polet, je bil pes izredno nemiren. Žival ni hotela jesti in je tulila brez vsakega vidnega vzroka. Ko se je minister poslovil od svojcev, se je obrnil še do psa z besedami: »Ti se boš peljal z menoj!« Pes je začel lajati v ministra, česar poprej ni nikoli storil. Potem se je skrnil in se je zopet prikazal, ko se je bil minister že odpeljal z zrakoplovom v — smrt.

Pretkan goljuf. Polcija v Parizu je spravila te dni na varno pretkanega goljufa v osebi Ben Humum iz severoafriškega mesta Tunis. Ben Humum je zakrivil med več manjšimi goljufijami ter sleparstvi tudi ti le dve veliki lopovščini: Posrečilo se mu je, da si je